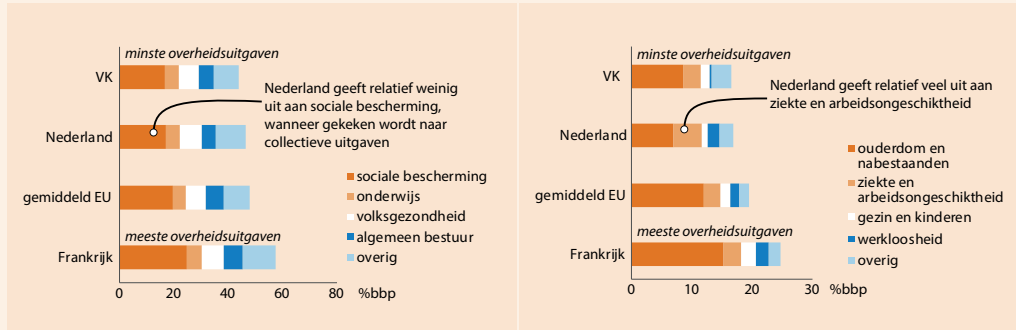

Overheidsuitgaven in internationaal perspectief

De totale uitgaven van de Nederlandse overheid in 2014 als percentage van het bbp zijn met 46,2% lager dan het EU-gemiddelde van 48,2% (a). De bescherming die de Nederlandse overheid biedt in termen van sociale zekerheid en pensioen, is echter groter dan je alleen kijkend naar collectieve uitgaven in % bbp zou denken.

Overheidsuitgaven 2014 in % bbp (links) en overheidsuitgaven 2014 aan sociale bescherming in % bbp (rechts)

Dat de Nederlandse uitgaven relatief laag zijn, komt voornamelijk door lagere uitgaven dan gemiddeld aan algemeen bestuur (-1,5%-punt) en sociale bescherming (-2,6%-punt). Onderdeel van de uitgaven aan algemeen bestuur zijn de rentebetalingen over de overheidsschuld. Deze rentebetalingen zijn in Nederland lager dan het EU-gemiddelde (-0,9%-punt). Dit komt door een lagere schuld (68,2% bbp) dan gemiddeld (86,8% bbp) en een lagere rente (b, c).

De totale uitgaven aan sociale bescherming door de Nederlandse overheid zijn met 16,9% bbp lager dan het EU-gemiddelde van 19,5% bbp. De voornaamste reden hiervoor is lagere uitgaven aan pensioen: de categorieën Ouderdom en Nabestaanden (samen -5,0%-punt). In het Nederlandse pensioenstelsel is pensioenopbouw namelijk voor een groot deel privaat gefinancierd, waarbij de overheid opbouw verplicht en stimuleert. Het basispensioen (AOW, 1^e pijler) loopt wel via de overheidsuitgaven. Daarnaast zijn de jaarlijkse uitkeringen van pensioenfondsen (de 2^e pijler) ongeveer 6% bbp. De totale uitgaven en de gemiddelde vervangingsratio zijn in Nederland relatief hoog (d).

De uitgaven aan ziekte en arbeidsongeschiktheid (+1,9%-punt) zijn hoger dan gemiddeld. De reden hiervoor is een relatief genereus stelsel waarin geen onderscheid wordt gemaakt tussen beroepsziekten en -ongevallen (*risque professionnelle*) en alledaagse risico's (*risque sociale*). De uitkering is relatief hoog, vaak 70-75% van het laatstverdiende loon. Daarnaast wordt ook sociale bescherming geboden via werkgevers. Bij ziekte van werknemers hebben werkgevers een loondoorbetalingsverplichting van twee jaar voor minstens 70% van het laatstverdiende loon. Dit gaat om 1,3% bbp.

De uitgaven aan onderwijs (+0,5%-punt) en volksgezondheid (+0,9%-punt) zijn iets hoger dan het EU-gemiddelde. De Nederlandse collectieve zorguitgaven behoren tot de hoogste van Europa en zijn voor een relatief groot deel publiek gefinancierd (e).

Een vergelijking van de uitgaven over een langere periode (2005-2014) laat hetzelfde beeld zien. De Nederlandse collectieve uitgaven zijn lager dan het EU-gemiddelde, maar dat komt onder andere door verschillende instituties.

(a) Op basis van Eurostat-cijfers met COFOG (Classification of the Functions of Government) data ([link](#)).

(b) General government gross debt - annual data, Eurostat ([link](#)).

(c) EMU convergence criterion series - annual data, Eurostat ([link](#)).

(d) OESO, 2015, Pension at a Glance 2015. ([link](#)).

(e) OESO, 2015, Health at a Glance 2015. ([link](#)).